

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان علوم و فنون ادبی (۳) دوازدهم انسانی از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

۱- آزمون‌های نوبت اول: آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:
(الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را درس به درس طبقه‌بندی کرده‌ایم؛ بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر درس از درس‌نامه تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها، ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. در کنار سؤال‌های این آزمون‌ها نکات مشاوره‌ای نوشته‌ایم. این نکات به شما در درس خواندن قبل از امتحان و پاسخگویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کند.
(ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول، مشابه آزمون‌هایی که معلمان از شما خواهد گرفت، ببینید.

۲- آزمون‌های نوبت دوم: آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ امتحان‌های نهایی برگزار شده در سال‌های ۹۸، ۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ هستند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

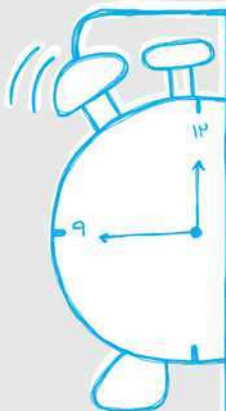
(الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ آزمون‌های نهایی خرداد ۹۸، خرداد و شهریور ۹۹ و دی ۱۴۰۰ هستند که طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر درس تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها، ۲۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها نکات مشاوره‌ای دارند.

(ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال مواجه خواهید شد. این آزمون‌ها به ترتیب امتحان‌های نهایی خرداد ۱۴۰۰، خرداد ۱۴۰۱، شهریور ۱۴۰۰ و شهریور ۱۴۰۱ هستند.

۳- پاسخ‌نامه تشریحی آزمون‌ها: در پاسخ تشریحی آزمون‌ها، همه آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

۴- درس‌نامه کامل شب امتحانی: در این قسمت، همه آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان علوم و فنون ادبی (۳) نیاز دارید، در ۱۲ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذت‌ش را ببرید!

یک راهکار: موقع امتحان‌های نوبت اول می‌توانید از سؤال‌های درس‌های ۱ تا ۶ آزمون‌های ۵ تا ۸ هم استفاده کنید.

فهرست

صفحه صفحه

نوبت آزمون پاسخ‌نامه

آزمون شماره ۱	(طبقه‌بندی شده)	اول	۳	۳۷
آزمون شماره ۲	(طبقه‌بندی شده)	اول	۵	۳۷
آزمون شماره ۳	(طبقه‌بندی نشده)	اول	۷	۳۸
آزمون شماره ۴	(طبقه‌بندی نشده)	اول	۹	۳۹
آزمون شماره ۵ نهایی خرداد ۹۸	(طبقه‌بندی شده)	دوم	۱۱	۴۰
آزمون شماره ۶ نهایی خرداد ۹۹	(طبقه‌بندی شده)	دوم	۱۴	۴۱
آزمون شماره ۷ نهایی شهریور ۹۹	(طبقه‌بندی شده)	دوم	۱۸	۴۲
آزمون شماره ۸ نهایی دی ۱۴۰۰	(طبقه‌بندی شده)	دوم	۲۲	۴۲
آزمون شماره ۹ نهایی خرداد ۱۴۰۰	(طبقه‌بندی نشده)	دوم	۲۵	۴۳
آزمون شماره ۱۰ نهایی خرداد ۱۴۰۱	(طبقه‌بندی نشده)	دوم	۲۸	۴۴
آزمون شماره ۱۱ نهایی شهریور ۱۴۰۰	(طبقه‌بندی نشده)	دوم	۳۱	۴۵
آزمون شماره ۱۲ نهایی شهریور ۱۴۰۱	(طبقه‌بندی نشده)	دوم	۳۴	۴۵
درس‌نامه توپ برای شب امتحان				۴۷

بازمبندی درس علوم و فنون ادبی ۳

نمره	موضوع	ردیف
۲	تاریخ ادبیات	۱
۲	سبک‌شناسی	۱
۶	موسیقی شعر	۲
۶	زیبایی‌شناسی	۳
۴	نقد و تحلیل نظم و نثر	۴
۲۰	جمع	

شماره	کheilisabz.com	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	علوم و فنون ادبی (۳)
ردیف	آزمون شماره ۱			
درس اول				
۱	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.			
۰/۲۵	الف) کوشش‌های در روی آوردن به دانش و فنون نوین از عوامل مؤثر در بیداری جامعه بود. (فتحعلی‌شاه - عباس‌میرزا)			
۰/۲۵	ب) در دوره بیداری، شعر برای آن که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان را برگزید. (محاوره - ادبی)			
۰/۲۵	پ) فعالیت اصلی ادیب‌الممالک فراهانی، بود. (روزنامه‌نگاری - شاعری)			
	<i>این نوع سؤالات از جمله سؤالات پرکاربرد در امتحانات است، بنابراین متن کتاب را باید به دقت بشوئید. اگر فقط کنید که چه بهتر! مشهوراً درس‌های سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات را!</i>			
۲	نمونه‌ای از مهم‌ترین آثار ترجمه‌شده عصر مشروطه را نام ببرید.			
۰/۲۵	۳ پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت است.			
۰/۲۵	۱) هاتف اصفهانی ۲) صبای کاشانی ۳) نشاط اصفهانی ۴) فروغی بسطامی			
۴	بیت زیر سرآغاز یکی از سروده‌های است.			
۰/۲۵	هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم جهان و هر چه در او، جز به کام خویش ندیدم			
۰/۲۵	۱) نشاط اصفهانی ۲) سروش اصفهانی ۳) هاتف اصفهانی ۴) مجمر اصفهانی			
۵	در دوره بیداری، مجله «نوبهار» با مدیریت به عرصه ظهور رسید.			
۰/۲۵	۱) سید اشرف‌الدین گیلانی ۲) میرزا یوسف‌خان اعتصامی ۳) ملک‌الشعرا بهار ۴) میرزا جهانگیرخان			
درس دوم				
۶	بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و مرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید و به دو شیوه برش بزنید و وزن آن را بنویسید.			
۲	در پای لطافت تو میراد هر سرو سهی که بر لب جوست			
۷	با خوانش درست بیت و تقطیع آن، مشخص کنید که وزن بیت همسان است یا ناهمسان؟			
۰/۲۵	۱) رفتی آن‌گونه که نشناختم از فرط لطافت کاین تویی یا که خیالست از این هر دو کدامی			
	<i>برای این‌که مرز پایه‌های آوایی را درست مشخص کنیم، باید شعر را درست بشوئیم.</i>			
درس سوم				
۸	در بیت‌های زیر، آرایه مراعات نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده است؟ مشخص کنید.			
۰/۵	الف) بهار عمر خواه‌ای دل‌وگر نه این چمن هرسال چونس رین صد گل آرد بار و چون بلبل هزار آرد			
۰/۵	ب) ما هیچ متاعان خجل از قدر رواجیم در کشور ما رونق بازار کسادی است			
۹	در بیت‌های زیر آرایه تلمیح را مشخص کنید و درباره آن توضیح دهید.			
۰/۵	الف) عاقلان خوشه‌چین از سر لیلی غافل‌اند این کرامت نیست جز مجنون خرمن‌سوز را			
۰/۵	ب) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد			
۱۰	در بیت زیر، قسمت مشخص‌شده کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است؟			
۰/۵	کُلُّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنِ بَخْوَانٍ مَرَّ وَرَا بَی‌کَارٍ وَ بَی‌فَعْلَى مَدَانٍ			
۱۱	هر یک از تعاریف زیر به کدام اصطلاح ادبی اشاره دارد؟			
۰/۵	الف) اشاره به داستان، آیه، حدیث و مثل در کلام ←			
۰/۵	ب) آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت یا سخن دیگری در شعر یا کلام ←			
درس چهارم				
۱۲	درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را تعیین کنید.			
۰/۲۵	الف) تنها برخی شاعران در عصر بیداری صرفاً به محتوا گرایش داشتند.			
۰/۲۵	ب) در عصر بیداری، قالب‌های شعری تغییرات زیادی داشتند.			
۱۳	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.			
۰/۵	بنیادی‌ترین تفکر و خواست، مضمون قانون و است.			
۱۴	نگرش شاعران و نویسندگان در عصر مشروطه نسبت به جهان بیرون چه تغییراتی داشت؟			
۰/۵	چرا شاعران عصر بیداری ناگزیر بودند به شتاب شعر بسرایند؟			

شماره	رشته: ادبیات و علوم انسانی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	علوم و فنون ادبی (۳)
نمره	آزمون شماره ۱		ردیف
نوبت اول پایه دوازدهم			
درس پنجم			
۱ ۱/۵	پس از تقطیع هجایی بیت‌های زیر، اختیارات شاعری (زبانی) به کار رفته را مشخص کنید. الف) چو خواهی که نامت بود جاودان ب) آسمان کشتی ارباب فلک می‌شکند مکن نام نیک بزرگان نهان تکیه آن به که بر این بحر معلق نکنیم	۱۶	
درس ششم			
۱	متناقض‌نما را در سروده‌های زیر بیابید. الف) نگارا، جسمت از جان آفریدند ب) زان سوی بحر آتش گر خوانیم به لطف برای پیدا کردن آرایه متناقض‌نما توصیه می‌کنیم با سافت‌های رایج آن آشنا شوید، در درس نامه توضیحات کافی آمده است. ز کفر زلفت ایمان آفریدند رفتن به روی آتشم از آب خوش‌ترست	۱۷	
۰/۵	گزینۀ درست را انتخاب کنید. در بیت زیر کدام آرایه ادبی به کار نرفته است؟ در گوهر جان بنگر اندر صدف این تن کز دست گران‌جانی انگشت همی‌خاید ۱) کنایه ۲) تشبیه ۳) مراعات نظیر ۴) تضاد	۱۸	
۱	در بیت‌های زیر، آرایه تضاد را مشخص کنید. الف) ز زهد خشک ملولم، کجاست باده ناب ب) پیایی بکش جام و سرگرم باش که بوی باده مدامم دماغ، تر دارد پهل‌گر بگیرند بیکارها	۱۹	
۱	در بیت زیر آرایه لف و نشر را بیابید و نوع آن را بنویسید. ای شاهد افلاکی در مستی و در پاکی من چشم تو را مانم، تو اشک مرا مانی	۲۰	
نقد و تحلیل نظم و نثر			
۰/۵ ۱ ۰/۵ ۱ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۲۵	با توجه به شعر زیر به سؤالات پاسخ دهید. ای دیو سپید پای در بند از سیم به سر یکی کله‌خود تومشت درشت روزگاری ای مشت زمین، بر آسمان شو شو منفجر ای دل زمانه گر آتش دل نهفته داری بگرای چو اژدهای گرز بفکن ز پی این اساس تزویر زین بی‌خردان سفله بستان ای گنبد گیتی ای دماوند ز آهن به میان یکی کمر بند از گردش قرن‌ها پس افکند بر وی بنواز ضربتی چند و آن آتش خود نهفته میسند سوزد جانت به جائت سوگند بخروش چو شرزه شیر ارغند بگسل ز پی این نژاد و پیوند داد دل مردم خردمند (دماوندیه - ملک الشعرا)	۲۱	
الف) شعر را از نظر قالب تحلیل کنید. ب) ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری آن را بنویسید. پ) در بیت آخر کدام‌یک از درون‌مایه‌های شعر دوره‌ای که شاعر در آن می‌زیسته، دیده می‌شود؟ ت) بیت اول را تقطیع هجایی کنید؛ وزن آن را بنویسید. ث) در بیت سوم یک «اضافه استعاری» نشان دهید. ج) مفهوم کلی بیت «بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز پی این نژاد و پیوند» را بنویسید. چ) در بیت ششم، کدام واژه در معنای استعاری به کار رفته است؟ مشخص کنید.			
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید	

ردیف	علوم و فنون ادبی (۳)	رشته: ادبیات و علوم انسانی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	kheilisabz.com	نمره
آزمون شماره ۹					
نوبت دوم پایه دوازدهم - نهایی خرداد ۱۴۰۰					
تاریخ ادبیات (۲ نمره)					
۱	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، (میرزا آقا تبریزی - میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل) بوده است. ب) اولین رمان اجتماعی را «مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و طغرا - تهران مخوف) منتشر کرد.	۰/۵			
۲	کدام یک از جملات زیر، درست است؟ ۱) شاعران جریان «سمبولیسم اجتماعی» با «شعر نوی حماسی» بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان‌های مردم توجه داشتند. ۲) «سید محمدعلی جمال‌زاده» را با مجموعه داستان «تلخ و شیرین» آغازگر داستان‌نویسی فارسی به شیوه نوین می‌دانند.	۰/۲۵			
۳	نثر پرشتاب و بریده‌بریده را با عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند. ۱) اسماعیل فصیح ۲) جلال آل احمد ۳) محمود دولت‌آبادی ۴) هوشنگ گلشیری	۰/۲۵			
۴	یک اثر از «مهدی اخوان ثالث» نام ببرد.	۰/۲۵			
۵	کدام یک از موارد ستون «ب» به جملات ستون «الف» مربوط است؟ (یک مورد در ستون «ب» اضافی است). «الف» الف) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحول و دگرگونی زبان و می‌شود. ب) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی در ایران بود. «ب» ۱) رمان‌نویسی ۲) ترجمه داستان ۳) محتوای شعر	۰/۵			
۶	در متن زیر، یک واژه نادرست به کار رفته است؛ درست آن را بنویسید. «عرصه هنر «عارف قزوینی» تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند.»	۰/۲۵			
سبک‌شناسی (۲ نمره)					
۷	در بیت زیر از «ملک‌الشعراى بهار»، کاربرد واژه مشخص شده، جزء کدام سطح از سبک شعر در دوره «بازگشت و بیداری» است؟ «بشکن در دوزخ و برون ریز بادافره کفر کافری چند»	۰/۵			
۸	در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. الف) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحله بعد، است. ب) در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی تقلید از سبک عراقی و و تمایل به آن‌ها زیاد است.	۰/۵			
۹	کدام یک از ویژگی‌های زیر «وجه اشتراک» سطح زبانی شعر «دوره بازگشت و بیداری» و «دوره معاصر تا انقلاب اسلامی» است؟ ۱) کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیبات زبانی در شعر ۲) آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبات بدیع ۳) سادگی و روانی زبان شعر	۰/۲۵			
۱۰	کدام یک از عبارت‌های زیر بیانگر ویژگی «سطح ادبی» سبک نثر دوره بیداری است؟ ۱) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم‌شخص در بعضی صحنه‌های داستان است. ۲) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازد.	۰/۲۵			
۱۱	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟ الف) در دهه هشتاد شاهد داستان‌نویسی (مینی‌مال) و مدرن‌نویسی هستیم. ب) موضوع شعر در ادبیات معاصر، محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.	۰/۵			
موسیقی شعر (۶ نمره)					
۱۲	کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی دارد (با دو وزن خوانده می‌شود)؟ ۱) ماه فروماند از جمال محمد سرو نباشد به اعتدال محمد ۲) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	۰/۲۵			
۱۳	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان یک‌پایه‌ای - همسان دولختی) الف) بی تو در کلبه گدایی خویش رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌پرس ب) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز فرمان برمت جاننا بنشینم و برخیزم پ) نسیم صبح را گفتم که با او جانی داری کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید	۰/۲۵			

شماره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	علوم و فنون ادبی (۳)
نمره	آزمون شماره ۹			ردیف
	نوبت دوم پایه دوازدهم - نهایی خرداد ۱۴۰۰			
۱	<p>در بیت «در دام فتاده آهویی چند / محکم شده دست و پای در بند»: (الف) چرا مصوّت بلند/و/ در کلمه «آهو» کوتاه تلفّظ شده است؟ (ب) شاعر در واژه «آهو» از کدام اختیار شاعری داخل کمانک مقابل، استفاده کرده است؟ (وزنی - زبانی) (پ) چند هجای کشیده (بدون توجه به اختیارات شاعری) در بیت وجود دارد؟</p>			۱۴
۰/۲۵	<p>در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوّت بلند / ی/ همواره کوتاه است؟ «به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!»</p>			۱۵
۰/۲۵	<p>برای بیت «دل گفت وصالش به دعا باز توان یافت / عمری است که عمرم همه در کار دعا رفت» کدام وزن ترجیح ندارد؟ (۱) مفعول، مفاعیلُ مفاعیلُ فاعولن (۲) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف</p>			۱۶
۰/۵	<p>در کدام رکن از بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا این جاست» اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟</p>			۱۷
۰/۲۵	<p>نام بحر کدام یک از ابیات زیر، «رمل مثنیٰ سالم» است؟ (۱) هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بروی گمارد / هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر ندارد (۲) شیرمردی باید این ره را شگرف / زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف</p>			۱۸
۲/۲۵	<p>بیت «باد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد» (الف) تقطیع هجایی کنید. (ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. (پ) وزن بیت را بنویسید.</p>			۱۹
۰/۵	<p>نام قالب هر یک از اشعار زیر را بنویسید. (الف) می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می‌شکند (ب) هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد / دل برد و نهان شد هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد / گه پیر و جوان شد</p>			۲۰
زیبایی‌شناسی (۶ نمره)				
۱	<p>در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است). «الف» «ب» (الف) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توام آزادم» (ب) موج ز خود در فتنه‌ای تیز خرامید و گفت / هستم اگر می‌روم گر نروم نیستم (پ) برهنه چو تیغ تو بیند عقاب / نیارد به نخجیر کردن شتاب (ت) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را (۱) تضاد (۲) تضمین (۳) اسلوب معادله (۴) لَفّ و نشر (۵) اغراق</p>			۲۱
۰/۵	<p>برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) چون جواب احمق آمد خامشی / این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح - حسن تعلیل) (ب) من مسلمانم / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مَهرم نور / دشت سجاده من (متناقض نما - مراعات نظیر)</p>			۲۲
۰/۷۵	<p>با توجه به بیت زیر: «نرگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی» (الف) شاعر چه دلیلی برای رکوع گل نرگس بیان کرده است؟ (ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟</p>			۲۳
۰/۵	<p>در بیت «افروختن و سوختن و جامه‌دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت» (الف) «لَفّ اول» را بیابید. (ب) نوع این «لَفّ و نشر» را بنویسید.</p>			۲۴
۰/۵	<p>با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه «متناقض نما» به کار رفته است. «می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند»</p>			۲۵
۰/۵	<p>در بیت «روی خوب آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما» (الف) کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» را به وجود آورده است؟ (ب) این واژه با کدام کلمه در بیت «تناسب» برقرار کرده است؟</p>			۲۶

شماره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته: ادبیات و علوم انسانی	علوم و فنون ادبی (۳)
آزمون شماره ۹				ردیف
نمره	نوبت دوم پایه دوازدهم - نهایی خرداد ۱۴۰۰			
۰/۷۵	<p>با توجه به ابیات:</p> <p>(۱) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یادگاری که در این گنبد دوار بماند (۲) دل چو غافل شد ز حق، فرمان پذیر تن بود می برد هر جا که خواهد اسب، خواب آلوده را الف) در کدام بیت آرایه «اسلوب معادله» وجود دارد؟ ب) چگونه به وجود این آرایه در بیت پی برده اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است).</p>			۲۷
۰/۷۵	<p>در بیت «خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست»: الف) در کدام واژه، آرایه «ایهام» به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید.</p>			۲۸
۰/۷۵	<p>در سروده «با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده است»: الف) آرایه قسمت مشخص شده چه نام دارد؟ ب) دلیل خود را برای وجود این آرایه بنویسید.</p>			۲۹
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)				
۱	<p>با توجه به شعر زیر از «قیصر امین پور» به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <p>«سرایا اگر زرد و پژمرده‌ایم / ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم چو گلدان خالی لب پنجره / پر از خاطرات ترک‌خورده‌ایم اگر داغ دل بود، ما دیده‌ایم / اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم اگر دل دلیل است، آورده‌ایم / اگر داغ شرط است، ما برده‌ایم» الف) یک مورد از ویژگی‌های «فکری» این سروده را بیان کنید. ب) مفهوم کنایی مصراع «اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم» چیست؟</p>			۳۰
۱	<p>با توجه به متن زیر:</p> <p>«وقتی بچه‌هایی که می‌افتادند خوابیده به سمت خاکریز نشانه می‌رفتند و آخرین رمق‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند و شلیک می‌کردند، جایز نبود که من هم چنان بی حرکت بمانم و فقط دنبال شما بگردم. آن قسمت خاکریز را که بیشتر آتش به پا می‌کرد، نشانه رفتیم و یک خشاب فشنگم را درست در همان نقطه آتش خالی کردم و با خاموش شدن آن آتش که تیربار به نظر می‌آمد نیرو گرفتم ...» الف) دو ویژگی «زبانی» برای این متن بنویسید. ب) نویسنده این متن را در چه قالبی نوشته است؟</p>			۳۱
۰/۵	<p>شعر زیر سروده «نیما یوشیج» است. یک ویژگی برای آن ذکر نمایید. «در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می‌کند داستانی غم‌آور ...»</p>			۳۲
۰/۵	<p>در سروده زیر کدام آرایه به کار نرفته است؟ «رود می‌نالد / جغد می‌نالد / غم بیاویخته با رنگ غروب / می‌تراود ز لبم قصه سرد / دلیم افسرده در این تنگ غروب» (۱) استعاره مکنیه (۲) حس آمیزی (۳) متناقض نما (۴) جناس</p>			۳۳
۰/۵	<p>متن زیر از «علی اکبر دهخدا» است. دو ویژگی «زبانی» آن را بیان کنید. «ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره. چه قدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»</p>			۳۴
۰/۵	<p>دو مورد از ویژگی‌های متن زیر از «جمال زاده» را بنویسید. «گفتم ای بابا، خدا را خوش نمی‌آید. این بدبخت‌ها سال آزرگار یک بار برایشان چنین پای می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب غاز بخورند و ساعت‌شماری می‌کنند، چه طور است از منزل یکی از دوستان و آشنایان یک دست دیگر ظرف و لوازم عاریه بگیریم؟»</p>			۳۵
۲۰	موفق باشید			جمع نمرات

پاسخنامه تشریحی

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

۱- الف) عباس میرزا (ب) محاوره (پ) روزنامه‌نگاری

۲- سرگذشت حاجی‌بابا اصفهانی اثر جیمز موریه

۳- گزینۀ «۲» صبای کاشانی

۴- گزینۀ «۱» نشاط اصفهانی

۵- گزینۀ «۳» ملک‌الشعرا بهار

شبه اول

در	پا	ی	ل	طا	ف	ت	ت	می	راد
-	-	U	U	-	U	U	U	-	-
هر	سر	و	س	هی	ک	بَر	ل	پ	جوست
-	-	U	U	-	U	-	U	U	-
مستفعل	فاعلاتن	فاعلاتن	فَعْلان						

شبه دوم

-	-	U	U	U	U
مفعول	مفاعلتن	فَعْلان			

۷-

زَف	تِی	اَنز	گو	ن	ک	نَش	نا	خ	ت	مَز	فَر	ط	ل	طاف
-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
کَی	ت	بِی	یا	ک	خ	یا	لِس	ت	اَ	زَی	هَر	دُ	گ	دا
-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن											

وزن بیت همسان است.

۸- الف) بهار، چمن، نسرین، بلبل، گل / سال، عمر

(ب) متاع، بازار، رونق، کساد، رواج

۹- الف) اشاره به داستان عشق لیلی و مجنون دارد.

(ب) اشاره به ماجرای به دار آویختن حسین بن منصور حلاج دارد.

۱۰- مصرع اول بخشی از آیه قرآن و تضمین است.

۱۱- الف) تلمیح (ب) تضمین

۱۲- الف) نادرست، اغلب شاعران به محتوا گرایش داشتند.

(ب) نادرست، کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت.

۱۳- مشروطه‌خواهان - قانون‌مداری

۱۴- از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

۱۵- آگاه‌سازی مردم و انتشار آن در روزنامه‌ها

۱۶- الف)

چُ	خا	هی	ک	نا	مت	بُ	وَد	جا	و	دا
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	U
مَ	گُن	نا	م	نی	ک	بُ	زُر	گا	نَ	ها
-	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U
فَعْلان	فَعْلان	فَعْلان	فَعْلان	فَعْلان	فَعْلان					

در هجای ششم مصرع دوم بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (تغییر کمیت مصوت‌ها) رخ داده است.

(ب)

آ	س	ما	کش	تِی	اَر	با	بُ	فَ	لَک	می	ش	ک	ند
-	-	U	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
تک	ی	اَنز	بِه	ک	بَ	رَی	بَی	مُ	عَل	لَق	نَ	ک	نیم
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن										

تغییر کمیت مصوت‌ها: آوردن هجای کوتاه به جای هجای بلند در هجای پنجم مصرع

اول / امکان حذف همزه در هجای هفتم مصرع دوم

۱۷- الف) آفریدن ایمان از کفر و جسم از جان (ب) بحر آتش

۱۸- گزینۀ «۴» کنایه (انگشت همی‌خاید) / تشبیه (گوهر جان، صدف این تن) /

مراعات نظیر (گوهر و صدف)

۱۹- الف) خشک - تر (ب) سرگرم‌بودن - بیکاری

۲۰- لَف و نشر مرتب

مستی (لَف ۱) پاکی (لَف ۲)

چشم (نشر ۱) اشک (نشر ۲)

۲۱- الف) شعر دماوندیه با توجه به شکل قافیه و درون‌مایه آن، در قالب قصیده است.

مصرع اول با مصرع‌های زوج هم‌قافیه‌اند و نوع ادبی آن، ادبیات پایداری است.

(ب) ویژگی‌های زبانی: زبان شعر عصر بیداری ساده و روان است. برای عامه مردم قابل فهم

است. از شعر برای آگاه‌سازی مردم استفاده شده است، شاعر به محتوا بیشتر گرایش دارد.

- استفاده از کلمات کهن

ویژگی‌های ادبی: ملک‌الشعرا به قالب قصیده توجه داشته. شعر را وسیله‌ای برای بیان مقصود

به کار گرفته است. از نظر موسیقی کاملاً پایبندی شاعر به عروض سنتی دیده می‌شود.

ویژگی‌های فکری: آزادی، وطن‌خواهی و توجه به مردم از مضامین سیاسی، اجتماعی و

وطنی این دوره است.

(پ) توجه به مردم و انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم.

(ت)

ای	دی	و	سِ	پِی	دِ	پا	ی	در	بند
-	-	U	-	U	-	U	-	-	U
ای	گن	ب	دِ	گی	تِی	ای	دَ	ما	وند
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U
مفعول	مفاعلتن	مفاعلتن							

وزن دیگر: مستفعل فاعلاتن فع لن

(ث) مشت روزگار

(ج) نابودی کامل حکومت ظلم (از پی افکندن، از پی گسستن)

(چ) آتش (استعاره از عشق به وطن)

آزمون شماره ۲ (نوبت اول)

۱- فتحعلی‌شاه

۲- نادرست، فرخی یزدی بیشتر تحت تأثیر مسعود سعد و سعدی بود.

۳- الف) گزینۀ «۴» فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت و حاکم بر ادبیات

(ب) گزینۀ «۲» علی‌اکبر دهخدا

۴- نمایشنامه منظوم ایده‌آل یا سه تابلوی مریم

- ۳۳- آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش‌ها و فنون نوین (سه مورد)
 ۳۴- (۱) بسیاری از واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است.
 (۲) نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است. (۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می‌شود. (۴) در این متن گونه‌های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند. (دو مورد)
 ۳۵- الف) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن‌گرایی، به‌کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ، کاربردهای نحوی سبک خراسانی، شعر اجتماعی، انعکاس حوادث زندگی مردم در شعر (دو مورد)
 ب) آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا (یک مورد)
 ۳۶- ایهام، تشبیه (هر آرایه‌ی مشترک دیگر)

آزمون شماره ۹ (نوبت دوم)

- ۱- الف) میرزا آقا تبریزی (ب) تهران مخوف
 ۲- گزینه «۲» جمال‌زاده با مجموعه داستان «یکی بود یکی نبود» آغازگر داستان‌نویسی فارسی به شیوه نوین است.
 ۳- گزینه «۲» جلال آل احمد
 ۴- آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا (یک مورد)
 ۵- الف) ← «۳» (محتوای شعر) (ب) ← «۱» (رمان‌نویسی)
 ۶- به جای طنز، واژه «وطن‌دوستی» درست است.
 ۷- زبانی؛ در شعر برخی از شاعران این دوره توجه به واژگان کهن از جمله «بادافره» مشاهده می‌شود که در سطح زبانی شعر این دوره بررسی می‌شود.
 ۸- الف) اجتماعی (ب) خراسانی
 ۹- گزینه «۳»
 سادگی و روانی زبان شعر و جمله‌بندی‌های ساده در شعر کاملاً چشمگیر است.
 سادگی و روانی از بارزترین شاخصه‌های زبان شعر عصر بیداری است.
 ۱۰- گزینه «۱» حضور راوی سوم‌شخص در بعضی صحنه‌های داستان یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه است.
 ۱۱- الف) ادبی (ب) فکری
 ۱۲- گزینه «۲»

پ ن م ا ی ز خ	ک ب ا ع گ	ل س ت ا ن م ا	ر زوست
- - -	- U - U - U	- U - U - U	X - U
مستفعلن	مفاعیل	مستفعلن	فعل

- مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
 ۱۳- الف) ناهمسان (فاعلاتن مفاعلن فعلن)
 ب) همسان دولختی (مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن)
 پ) همسان یک‌پایه‌ای (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
 ۱۴- الف) چون بعد از مصوت بلند /و/ مصوت آمده است.
 ب) زبانی
 پ) چهار هجای کشیده: /دام/ چند/ پای/ بند
 ۱۵- گیاه (به شکل /گِ یاه/ هجابندی می‌شود).
 ۱۶- گزینه «۱» مفعول مفاعیل مفاعیل فعلن
 ک خ ط ا ست
 - U U
 زیرا ناهمسان است و معمولاً وزن همسان بر ناهمسان برتری دارد.
 ۱۷-

- رکن پایانی مصراع دوم (اپز جاست)
 ک خ طاست
 - U U
 این جاست
 - U U

- ۴- الف) همسان دولختی (ب) همسان تک‌لختی
 پ) ناهمسان
 ۵- (۱) مراعات نظیر (۲) حس آمیزی (۳) تضمین
 ۶- به داستان حضرت ابراهیم علیه السلام و گلستان شدن آتش
 ۷- گزینه «۲»
 ۸- فکری
 ۹- الف) تغییر کمیت مصوت‌ها یا کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
 ب) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
 ۱۰- متناقض‌نما
 ۱۱- روی «لف» زر می‌زند «نشر» / چشم «لف» گهر می‌ریزد «نشر»
 ۱۲- تضاد آوردن دو امر متضاد است، بدون آن که متناقض هم باشند، اما در متناقض‌نما، تضاد در یک امر است، نه دو امر.
 ۱۳- قیصر امین‌پور
 ۱۴- الف) پروین اعتصامی (ب) پیشکسوتان
 ۱۵- گزینه «۲» تصرف نیما در ماهیت شعر قدیم و ارائه ماهیتی کهن از آن به تغییر در قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید.
 ۱۶- الف) آتش خاموش، شهری چون بهشت، سووشون (یک اثر)
 ب) صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک، گوشواره عرش (یک اثر)
 ۱۷- گزینه «۲»
 سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست
 ۱۸-

پ) ابدال			
الف) تقطیع هجایی	می کو ش ب	ه ه و ز ق ک	خا نی
ب) نشانه‌های هجایی	- - U U - U	U - U - U	- - -
الف) تقطیع هجایی	کان دا نش	را ت م ا	دا نی
ب) نشانه‌های هجایی	- - U U	U - U - U	- - -
ت) وزن	مستفعلن	فاعلات	فعلن

یا مفعول مفاعلن فعولن

- ۱۹- افرات
 ۲۰- الف) هزار (ب) عدد هزار، بلبل (پ) بلبل، باغ، نغمه، ترانه
 ۲۱- الف) افرات (ب) ایهام
 ۲۲- الف) ادبی (ب) زبانی (پ) ادبی
 ۲۳- (۱) طبیعی (۲) مصنوع (۳) عامیانه
 ۲۴- گزینه «۱»
 دریای هستی دم‌بدم در چرخ و تاب و پیچ و خم
 ۲۵- فعلاتن فعلن
 ۲۶- حس آمیزی
 ۲۷- الف) حسن تعلیل (ب) اسلوب معادله
 ۲۸- هر یک از دو مصراع استقلال نحوی و معنایی دارند و مصراع دوم با مفهومی محسوس در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع اول است. شاعر بر پایه تشبیه بین دو مصراع ارتباط معنایی برقرار کرده است. (یک دلیل کافی است).
 ۲۹- الف) حس آمیزی
 ب) شاعر دو حس شنوایی و لامسه را با هم آمیخته است.
 ۳۰- الف) نو یا نیمایی
 ب) تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصراع‌ها، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس، سیر آزاد تخیل، نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی‌های این شعر نیما است.
 ۳۱- سوز و شور شاعر نسبت به وطن، و نشان دادن دردمندی، عشق او به میهن و جوانان
 ۳۲- گزینه «۱» سید اشرف‌الدین گیلانی (نسیم شمال)

هر ک چی زی	دو ست دا رد	جا ن دل بر	وی گ ما رد
- - U -	- - U -	- - U -	- - U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

یا د با دا	ک ز ما وق	ب س فر یا د	ن ن گرد
- - U -	- - U U -	- - U U -	- - U U -
فاعلاتن (به جای فاعلاتن)	فاعلاتن	فاعلاتن	فعلن

۲۰- الف) شعر نو (نیمایی) (ب) مستزاد

۲۱- الف) «۲» (تضمین) (مصراع دوم از سعدی تضمین شده).

(ب) «۱» (تضاد) (هستم، نهم)

(پ) «۵» (اغراق)

(ت) «۳» (اسلوب معادله)

۲۲- الف) تلمیح (به ضرب‌المثل جواب ابلهان خاموشی است).

(ب) مراعات نظیر (نماز، قبله، جانماز، مهر، سجاده)

۲۳- الف) علت رکوع گل نرگس را اذان گفتن فاخته بر روی سرو دانسته است.

(ب) حسن تعلیل

۲۴- الف) لَفّ اول: افروختن (ب) نامرتّب (مشوّش) زیرا:

نشرها: پروانه، شمع، گل / به ترتیب لَفّها: افروختن، سوختن، جامه‌دریدن، نیامده‌اند

۲۵- با غم شادمانی کردن در کلام شاعر به شکل هنرمندانه، تناقض دارد.

۲۶- الف) آیت: (۱) نشانه (۲) آیهٔ قرآن که با واژهٔ «تفسیر» تناسب دارد.

(ب) تفسیر

۲۷- الف) بیت «۲»

(ب) مصراع دوم در حکم مصداق و تأییدی برای مطلب مصراع اول است. شاعر بر پایهٔ تشبیه بین دو مصراع ارتباط برقرار کرده.

۲۸- الف) گلستان

(ب) باغ و گلزار / گلستان سعدی (کتاب)

۲۹- الف) حس آمیزی

(ب) زیرا شاعر دو حس شنوایی و بویایی را در هم آمیخته.

۳۰- الف) استقامت و پایداری در دوران دفاع مقدس / سربلندی و افتخار / زنده نگه‌داشتن خاطرات و حفظ ارزش‌های دفاع مقدس / غزل / حماسی / بعد حماسی و عرفانی / مفاهیم انتزاعی / بعد زمینی و آسمانی / فرهنگ دفاع مقدس (یک مورد)

(ب) خون دل خوردن: کنایه از غصه‌خوردن و ناراحتی

۳۱- الف) بهره‌گیری از سادگی / زبان داستان ما به ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است. / با انقلاب اسلامی و وقوع جنگ تحمیلی بسیاری از واژه‌های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد. (دو مورد)

(ب) قالب نوشته: خاطره‌نویسی

۳۲- تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصراع‌ها / نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس / سیر آزاد و تخیل / نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی‌های شعر نیماست. (یک مورد)

۳۳- گزینهٔ «۳» متناقض‌نما

نالۀ رود (استعارهٔ مکنیه) / قصهٔ سرد (حس آمیزی) / جناس (رنگ، تنگ)

۳۴- ساده و قابل فهم بودن نثر / استفاده از عبارات عامیانه / کم‌بودن لغات و ترکیبات ناآشنای عربی

۳۵- (۱) بسیاری از واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است.

(۲) نثر داستانی تحت تأثیر زبان گفتار و محاوره است.

(۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می‌شود.

(۴) در این متن، گونه‌های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند.

آزمون شمارهٔ ۱۰ (نوبت دوم)

۱- الف) نادرست (در روزنامهٔ نسیم شمال چاپ می‌شد.) (ب) درست

(پ) درست (ت) نادرست (به سادگی گرایید.)

۲- گزینهٔ «۳» طوفان در پرنتر

۳- گزینهٔ «۴» دورهٔ چهارم

۴- الف) سووشون (ب) نمایشنامه

۵- الف) توجه به مردم (ب) جدید

(پ) معنی‌گریزی (ت) خیال‌بندی

۶- الف) فکری (ب) ادبی

۷- گزینهٔ «۱» آشنایی‌زدایی و روی آوردن به کاربرد ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه

۸- گزینهٔ «۱» روزه یک سو شد و عید آمد و دل‌ها برخاست

۹- میان

۱۰- الف) ناهمساز (ب) همسان دولختی

۱۱- «ب» مفعول مفاعله فعلون الف و ب (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع)

«گشته‌ام در جهان و آخر کار دلبری برگزیده‌ام که میرس»

۱۲- گزینهٔ «۴» مفعول فاعلات مفاعله فاعلن

۱۳- «الف» (تغییر کمیت مصوت)

۱۴- رجز مثنیٰ سالم

۱۵- مفاعیلن

۱۶

الف) تقطیع هجایی	یا ر با ما	ست چ حاجت	ک ز یا دت	ط ل بیم
(ب) نشانه‌های هجایی	- - U -	- - U U -	- - U U -	U U -
الف) تقطیع هجایی	دو ل ت صُح	ب ت آن مو	ن س جان ما	را بس
(ب) نشانه‌های هجایی	- U U -	- - U U -	- - U U -	- - -

(پ) فاعلاتن (فاعلاتن فاعلاتن فعلن (فعلن)

(ت) هجای پایان مصراع بلند است یا ابدال یا آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در رکن اول مصراع

۱۷- الف) مراعات نظیر (ب) تضمین (پ) تلمیح

(ت) متناقض‌نما (ث) اغراق

۱۸- الف) بیت «۲»

«پرستش به مستی است در کیش مهر برون‌اند زین جرگه هشیارها» (ب) مهر

(پ) محبت - خورشید

(ب) نامرتّب یا مشوّش

۱۹- الف) مرتّب

۲۰- الف) حس آمیزی (ب) در هر دو متن آمیختگی چند حس بر تأثیر و زیبایی کلام افزوده است.

۲۱- الف)

«آشک سحر زدید از لوح دل سیاهی خرم کند چمن را باران صبحگاهی»

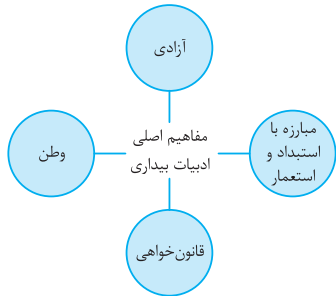
۲۲- هر یک از دو مصراع استقلال (معنایی و نحوی) دارند. یک مصراع (با مفهومی محسوس) در حکم مصداق و تأییدی برای مصراع دیگر (با مفهوم ذهنی) است.

زیبایی‌آفرینی بر پایهٔ شباهت است.

۲۳- (۱) تضاد (۲) حسن تعلیل (۳) اغراق (۴) ایهام

درس نامه توپ برای شب امتحان

- ۴ اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- ۵ رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی
- ۶ تأسیس مدرسه دارالفنون به دست امیرکبیر

ویژگی‌های شعر در دوره بیداری

- ۱ زبان محاوره‌ای شعر برای قابل فهم بودن و انتقال مفاهیم جدید
- ۲ شکل‌گیری نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی خواهی
- ۳ شعر عبارت بود از بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی

برخی شاعران این دوره

محمدتقی بهار

- ۱ آشنایی عمیق با ادبیات کهن و نیز مسائل دنیای جدید
- ۲ تدریس در دانشگاه و به کارگیری توان خود در آزادی و وطن خواهی و فعالیت در حوزه روزنامه‌نویسی و سیاست
- ۳ زبان حماسی به سبک خراسانی در شعر
- ۴ آثار: تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطور نظم فارسی، دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند

ادیب‌الممالک فراهانی

- ۱ ملقب به ادیب‌الممالک از طرف مظفرالدین‌شاه
- ۲ فعالیت اصلی روزنامه‌نگاری
- ۳ سردبیر روزنامه مجلس
- ۴ طبع آزمایی بیشتر در قصیده
- ۵ دیوان شامل قصاید و ترجیع‌بندها و مسمطها
- ۶ مضامین شعر: وطنی، سیاسی و اجتماعی

سید اشرف‌الدین گیلانی

- ۱ معروف به نسیم شمال (سردبیری روزنامه نسیم شمال)
- ۲ زبان ساده و طنزآمیز در مبارزه با استبداد و عشق به وطن

ایرج میرزا

- ۱ در ردیف شاعران آزادی خواه نیست چون شاهزاده قاجاری است.
- ۲ به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان
- ۳ توانایی در سرودن طنز، هجو و هزل
- ۴ ترجمه منظوم از شعرهای غربی مثل قطعه «قلب مادر»

عارف قزوینی

- ۱ شاعری وطنی و از موسیقی دانان بزرگ عهد مشروطیت
- ۲ عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های ملی
- ۳ شعری ساده و به دور از پیچیدگی همراه با سوز و شور
- ۴ مضامین اصلی شعری وی، وطن و ستیز با نادانی

فرخی یزدی

- ۱ شاعری شاخص و نماینده مردم یزد در مجلس هفتم
- ۲ تحت تأثیر مسعود سعد و سعدی (مثل مسعود سعد به زندان رفت. آشنایی با سعدی طبعش را شکوفا کرد.)
- ۳ داشتن اندیشه‌های پرشور آزادی خواهی و وطن دوستی

تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره بازگشت و بیداری)

سبک بازگشت

سبک بازگشت در دوران حکومت افشاریه، زندیه و ابتدای قاجار رواج داشت. در این سبک شاعران به تقلید از آثار پیشینیان پرداختند و شعر را به سبک خراسانی و عراقی بازگشت دادند.

عوامل سیاسی و اجتماعی ایجاد نهضت بازگشت

- ۱ تراج کتابخانه اصفهان و افتادن کتاب‌ها به دست مردم
- ۲ توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق مدح
- ۳ تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه

تأسیس انجمن‌های ادبی

در این دوران انجمن‌های ادبی تأسیس شدند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از:

- ۱ انجمن ادبی اصفهان ← با اداره مشتاق اصفهانی
 - ۲ انجمن ادبی نشاط ← تأسیس عبدالوهاب نشاط
 - ۳ انجمن ادبی خاقان ← به ریاست فتحعلی‌شاه
- هدف از تأسیس انجمن ادبی خاقان این بود که شعر فارسی را از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفویه و بعد از آن رهایی بخشد.

اهمیت شاعران سبک بازگشت

اهمیت شاعران سبک بازگشت در این بود که توانستند زبان شعر را از آن سستی که در اواخر سبک هندی در آن به وجود آمده بود، نجات بخشند.

شاعران سبک بازگشت

هاتف اصفهانی از مشهورترین شاعران این دوره است. شاعران این دوره را می‌توان با توجه به این که به کدام یک از دوران‌های ادبی قبل از خود بازگشتند، به دو گروه تقسیم کرد:

- ۱ بازگشت به قصیده‌سرایی یعنی سبک خراسانی و عهد سلجوقی: صبا کاشانی، قآنی شیرازی، سروش اصفهانی
- ۲ بازگشت به غزل‌سرایی یعنی سبک عراقی (تقلید از حافظ و سعدی): مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی، نشاط اصفهانی

۱- پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره ۲- آثار: گلشن صبا (به تقلید از بوستان سعدی)، خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر و دلیری‌های حضرت علی علیه السلام) ۱- مهارت در نظم و نثر فارسی و مشهور به غزل‌سرایی ۲- آثار منظوم و منثور او با عنوان گنجینه نشاط باقی است.	الف) صبا کاشانی	دو تن از شاعران دوره بازگشت
ب) نشاط اصفهانی		

ادبیات مشروطه یا بیداری

به ادبیاتی که گویای اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روزگار مشروطه است «ادبیات بیداری» یا «ادبیات مشروطه» می‌گوییم.

عوامل پدید آمدن انقلاب مشروطه و بیداری در ایرانیان

- ۱ تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
- ۲ توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- ۳ کوشش‌های عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین